
Vergaderjaar 2008–2009

31 924 G

**Jaarverslag en slotwet BTW-compensatiefonds
2008**

Nr. 2

**RAPPORT BIJ HET JAARVERSLAG 2008 VAN HET
BTW-COMPENSATIEFONDS (G)**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 20 mei 2009

Hierbij bieden wij u het op 7 mei 2009 door ons vastgestelde «Rapport bij het Jaarverslag 2008 van het BTW-compensatiefonds (G)» aan.

Algemene Rekenkamer

drs. Saskia J. Stuiveling,
president

dr. Ellen M.A. van Schoten RA,
secretaris

Inhoud

1	Inleiding	5
1.1	Over het BTW-compensatiefonds	5
1.2	Over dit onderzoek	5
2	Jaarverslag	7
2.1	Oordeel over de financiële informatie	7
2.2	Oordeel over de saldibalans en toelichting	7
2.3	Oordeel over de informatie over de bedrijfsvoering	8
2.4	Oordeel over informatie over het gevoerde beleid	9
3	Bedrijfsvoering	10
3.1	BTW-declaraties bij Europese Unie	10
4	Reactie minister	11
Bijlage 1	Overzicht fouten en onzekerheden niet van toepassing	12
Bijlage 2	Gebruikte afkortingen	13
	Literatuur	14

1 INLEIDING

In dit rapport presenteren wij de oordelen en de belangrijkste bevindingen van ons rechtmatigheidsonderzoek bij het BTW-compensatiefonds.

Hieronder geven we eerst een beschrijving van dit fonds. Ook gaan we in op onze onderzoeksaanpak en wijze van rapporteren. In hoofdstuk 2 presenteren wij vervolgens onze oordelen over het Jaarverslag 2008 van het BTW-compensatiefonds. In hoofdstuk 3 beschrijven wij onze bevindingen over de bedrijfsvoering die direct te maken hebben met het BTW-compensatiefonds. In hoofdstuk 4 staat de reactie van de minister van Financiën op dit onderzoek.

1.1 Over het BTW-compensatiefonds

Wij rapporteren over de resultaten van ons onderzoek per jaarverslag. In totaal zijn er 27 jaarverslagen. Dit rapport gaat het over het jaarverslag van het BTW-compensatiefonds (G).

Het BTW-compensatiefonds is gestart per 1 januari 2003. Uit dit fonds ontvangen provincies, gemeenten en kaderwetgebieden bijdragen voor de belasting over de toegevoegde waarde (btw) die zij betalen voor hun niet-ondernemingsactiviteiten. Het fonds biedt gemeenten en provincies dus de mogelijkheid om efficiënt te opereren, zonder dat de btw daarbij verstorend werkt. Het fonds wordt gevoed uit de belastingopbrengsten.

De minister van Financiën draagt verantwoordelijkheid voor dit begrotingsfonds; de Belastingdienst is verantwoordelijk voor de uitvoering.

De uitgaven van het BTW-compensatiefonds in 2008 bedroegen € 2,4 miljard en de ontvangsten bedroegen eveneens € 2,4 miljard.

1.2 Over dit onderzoek

De Algemene Rekenkamer doet jaarlijks rechtmatigheidsonderzoek bij het Rijk. Dit doen wij door na te gaan of de jaarverslagen van de ministers voldoen aan de eisen die de Comptabiliteitswet 2001 (CW 2001) stelt: is de financiële informatie, de informatie over bedrijfsvoering en de informatie over beleid tot stand gekomen volgens de daarvoor geldende regels en goed weergegeven?

Daarnaast onderzoeken we ook de bedrijfsvoering zelf. Hiervoor gaan we onder andere na of het financieel beheer en materieelbeheer voldoen aan de eisen die de CW 2001 stelt. De bedrijfsvoering van het BTW-compensatiefonds is onderdeel van de bedrijfsvoering van het Ministerie van Financiën, waarover wij rapporteren in ons *Rapport bij het Jaarverslag 2008 van het Ministerie van Financiën*. Omdat één onderdeel specifiek over het BTW-compensatiefonds gaat, rapporteren wij daarover in hoofdstuk 3 van dit rapport.

In onze rapporten bij de jaarverslagen melden we zowel de fouten en onzekerheden in de financiële informatie die de *kwantitatieve* tolerantiegrenzen overschrijden als de fouten en onzekerheden in de financiële informatie die de *kwantitatieve* tolerantiegrenzen overschrijden. Onder «fouten» verstaan we financiële informatie die niet *rechtmatig* tot stand gekomen is (het begrotingsgeld is niet volgens de regels uitgegeven) of die niet *deugdelijk is weergegeven* (er is geen goede verantwoording

afgelegd in het jaarverslag). Van «onzekerheden» spreken we wanneer we door onvolkomenheden in het financieel beheer niet kunnen vaststellen of er al dan niet sprake is van fouten.

Op www.rekenkamer.nl kunt u meer lezen over hoe onze rapporten bij de jaarverslagen tot stand komen. Daar vindt u ook een verklarende woordenlijst met begrippen die veel voorkomen in onze rapporten bij de jaarverslagen. Afkortingen en begrippen die specifiek zijn voor dit rapport zijn opgenomen in bijlage 2.

2 JAARVERSLAG

De Algemene Rekenkamer heeft het Jaarverslag 2008 van het BTW-compensatiefonds beoordeeld. Wij hebben onderzocht of de minister het begrotingsgeld volgens de regels heeft uitgegeven en ontvangen en of hij daarover in het jaarverslag goed verantwoording heeft afgelegd. Verder hebben we onderzocht of de informatie in het jaarverslag over de *bedrijfsvoering en over het gevoerde beleid*, deugdelijk tot stand is gekomen en voldoet aan de daaraan te stellen kwaliteitsnormen.

In dit hoofdstuk lichten wij ons oordeel over het jaarverslag toe. Dit oordeel bestaat uit deelvondelen over:

- de financiële informatie (§ 2.1);
- de saldibalans (§ 2.2);
- de informatie over de bedrijfsvoering (§ 2.3);
- de informatie over het gevoerde beleid (§ 2.4).

2.1 Oordeel over de financiële informatie

De financiële informatie in het jaarverslag bestaat uit de verplichtingen, uitgaven en ontvangsten in de verantwoordingsstaat en de toelichting daarbij.

De financiële informatie dient op grond van de CW 2001:

- rechtmatig tot stand te zijn gekomen;
- deugdelijk te zijn weergegeven;
- te voldoen aan de verslaggevingsvoorschriften.

Oordeel

De financiële informatie in het Jaarverslag 2008 van het BTW-compensatiefonds voldoet aan de eisen die de CW 2001 stelt. Dit betekent dat wij geen belangrijke fouten en onzekerheden in de rechtmatigheid en de deugdelijke weergave hebben geconstateerd die de tolerantiegrenzen overschrijden.

Omdat we geen fouten en onzekerheden hebben aangetroffen in de financiële informatie in dit jaarverslag, hebben we het gebruikelijke overzicht van fouten en onzekerheden, in bijlage 1, niet opgesteld voor dit rapport.

2.2 Oordeel over de saldibalans en toelichting

De saldibalans is een overzicht van de posten die aan het eind van het jaar nog openstaan en die naar het volgende jaar moeten worden meegenomen. Bij de saldibalans hoort een toelichting waarin nadere informatie wordt verstrekt over de afzonderlijke posten op deze balans.

De informatie in de saldibalans dient op grond van de CW 2001:

- rechtmatig tot stand te zijn gekomen;
- deugdelijk te zijn weergegeven;
- te voldoen aan de verslaggevingsvoorschriften.

Oordeel

De informatie in de saldibalans in het Jaarverslag 2008 van het BTW-compensatiefonds voldoet aan de eisen die de CW 2001 stelt. Dit betekent dat wij geen belangrijke fouten en onzekerheden in de rechtmatigheid en de deugdelijke weergave hebben geconstateerd die de tolerantiegrenzen overschrijden.

Omdat we geen fouten en onzekerheden hebben aangetroffen in de saldibalans, is het gebruikelijke overzicht van fouten en onzekerheden, in bijlage 1, niet opgenomen in dit rapport.

2.3 Oordeel over de informatie over de bedrijfsvoering

In de bedrijfsvoeringsparagraaf van het jaarverslag verantwoordt de minister zich over de rechtmatigheid van de begrotingsuitvoering (of het begrotingsgeld volgens de regels is uitgegeven) en over de totstandkoming van de beleidsinformatie.

De informatie over de bedrijfsvoering dient op grond van de CW 2001:

- op deugdelijke wijze tot stand te zijn gekomen;
- te voldoen aan de verslaggevingsvoorschriften.

Deze twee aspecten betrekken wij in ons oordeel over de informatie over de bedrijfsvoering. We zeggen daarmee niets over de kwaliteit van de informatie zelf.

Om tot een oordeel te komen over de totstandkoming van de informatie hebben wij de volgende aspecten ervan onderzocht:

- Beschikt de minister over een procedure voor de totstandkoming van de bedrijfsvoeringparagraaf waarin de bevoegdheden en verantwoordelijkheden van alle actoren zijn vastgelegd?
- Heeft de minister vooraf criteria geformuleerd voor wat moet worden aangemerkt als opmerkelijke zaken en tekortkomingen in de bedrijfsvoering?
- Is het verloop van het totstandkomingsproces controleerbaar en is het afwegingsproces daarbij transparant vastgelegd?

Oordeel

De informatie over de bedrijfsvoering in het Jaarverslag 2008 van het BTW-compensatiefonds is op deugdelijke wijze tot stand gekomen en voldoet aan de verslaggevingsvoorschriften.

Het onderzoek naar de bedrijfsvoering van het fonds zelf is onderdeel van ons *Rapport bij het Jaarverslag 2008 van het Ministerie van Financiën*.

2.4 Oordeel over informatie over het gevoerde beleid

In het jaarverslag verstrekt de minister ook *beleidsinformatie*: informatie over de gerealiseerde effecten van zijn beleid, de daartoe geleverde prestaties en de daarvoor bestede middelen.

De Algemene Rekenkamer beoordeelt ieder jaar de totstandkoming van de beleidsinformatie en of deze informatie voldoet aan de verslaggevingseisen.

Oordeel

De informatie over het gevoerde beleid in het Jaarverslag 2008 van het BTW-compensatiefonds is op deugdelijke wijze tot stand gekomen en voldoet aan de verslaggevingseisen.

3 BEDRIJFSVOERING

De Algemene Rekenkamer heeft de bedrijfsvoering van het BTW-compensatiefonds onderzocht. Onder de bedrijfsvoering vallen alle bedrijfsprocessen die ervoor zorgen dat een fonds functioneert: het financieel beheer en het materieelbeheer en de processen op het gebied van personeel, informatievoorziening, administratie, communicatie en huisvesting.

De bedrijfsvoering van het BTW-compensatiefonds is onderdeel van de bedrijfsvoering van het Ministerie van Financiën.

In ons onderzoek naar de bedrijfsvoering van het Ministerie van Financiën gaat één onderdeel specifiek over de bedrijfsvoering van het BTW-compensatiefonds. Daarover rapporteren wij in dit hoofdstuk. De andere conclusies over de bedrijfsvoering van het Ministerie van Financiën vindt u in het *Rapport bij het Jaarverslag 2008 van het Ministerie van Financiën (IXB)*.

3.1 Btw-declaraties bij Europese Unie

In haar EU-tendrapporten heeft de Algemene Rekenkamer enige keren gewezen op de situatie dat sommige gemeenten en provincies btw kunnen declareren bij de Europese Unie (EU), die ze ook nationaal gecompenseerd krijgen via het BTW-compensatiefonds. In september 2006 bleek dat de Europese Commissie (EC) van oordeel is dat deze praktijk niet volgens de Europese regels is.

In paragraaf 18.4.4 van het EU-tendrapport 2009 (Algemene Rekenkamer, 2009a) is deze problematiek opnieuw aan de orde gesteld.

De Ministeries van Financiën en Economische Zaken hebben besloten om het standpunt van de EC vooralsnog te accepteren. De betrokken subsidieontvangers (gemeenten en provincies) hoeven de door hen gedeclareerde btw niet terug te betalen. Het Ministerie van Financiën heeft namelijk een garantieregeling afgegeven om onzekerheid bij de subsidieverstrekking en -ontvangers weg te nemen. Daarmee komt het financiële risico niet meer voor rekening van de programma's of de eindontvangers, maar voor rekening van het Rijk.

In totaal komt de garantstelling uit op € 48,2 miljoen. Dit bedrag zal het Ministerie van Financiën aan de betreffende programma's betalen via de verantwoordelijke vakministeries.

4 REACTIE MINISTER

De minister van Financiën reageert in zijn brief van 28 april 2009 op onze rapporten bij de jaarverslagen over 2008 van het Ministerie van Financiën (IXB), Nationale Schuld (IXA), BTW-compensatiefonds (G), en het rapport *Kredietcrisis 2008/2009*. Hij geeft daarin het volgende aan: «het rapport van het BTW-compensatiefonds geeft geen aanleiding tot een reactie». De volledige tekst van de brief staat op onze website www.rekenkamer.nl. Aangezien de minister geen reactie geeft op onze rapport over het BTW-compensatiefonds, zien wij geen aanleiding voor een nawoord.

BIJLAGE 1**OVERZICHT FOUTEN EN ONZEKERHEDEN NIET VAN TOEPASSING**

Omdat we geen fouten en onzekerheden hebben aangetroffen in de financiële informatie in het jaarverslag en in de saldibalans, hebben we het gebruikelijke overzicht van fouten en onzekerheden niet opgesteld voor dit rapport.

BIJLAGE 2

GEBRUIKTE AFKORTINGEN

Op www.rekenkamer.nl staat een verklarende woordenlijst met begrippen die veel voorkomen in onze rapporten bij de jaarverslagen.

Btw	Belasting toegevoegde waarde
CW	Comptabiliteitswet
EC	Europese Commissie
EU	Europese Unie

LITERATUUR

Comptabiliteitswet 2001. Wet van 13 juli 2002 tot vaststelling van de Wet inzake het beheer van de financiën van het Rijk.

Algemene Rekenkamer (2009a). *EU-trendrapport 2009*. Tweede Kamer, vergaderjaar 2008–2009, 31 842, nrs. 1–2. Den Haag: Sdu.